

NBP

Narodowy Bank Polski

Grudzień 2018 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Grudzień 2018 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2019 r.

Najważniejsze w tym miesiącu

- **Komunikat W kierunku wzmocnienia międzynarodowej roli euro**

Komisja Europejska (KE) 5 grudnia 2018 r. opublikowała komunikat, w którym przedstawiła inicjatywy mające na celu wzmocnienie międzynarodowej roli euro. W komunikacie zwrócono również uwagę na korzyści wynikające ze zwiększenia roli tej waluty dla międzynarodowej gospodarki i systemu finansowego oraz zapowiedziano konsultacje z uczestnikami rynku reprezentującymi sektory strategiczne.

[więcej w pkt 1.1](#)

- **Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego**

W trakcie grudniowego posiedzenia Rada Generalna Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) omówiła zagrożenia dla systemu finansowego w Unii Europejskiej (UE) oraz kwestie związane z monitorowaniem sytuacji na rynkach instrumentów pochodnych w UE. Przyjęła również raporty dotyczące: ograniczania ryzyka systemowo istotnego narastania kredytów zagrożonych (*non-performing loans*, NPLs), ram oceny nastawienia polityki makroostrożnościowej, a także raport dotyczący połączeń interoperacyjnych między kontrahentami centralnymi (*central counterparties*, CCPs). Dokonano również wyboru nowego członka Komitetu Sterującego ESRB.

[więcej w pkt 6.1](#)

Spis treści

1. Komisja Europejska	4
1.1. Komunikat <i>W kierunku wzmocnienia międzynarodowej roli euro</i>	4
1.2. Plan działań awaryjnych na wypadek bezumownego brexitu	5
1.3. Porozumienie w zakresie środków służących zapobieganiu akumulacji kredytów zagrożonych	5
2. Rada Unii Europejskiej	7
2.1. Posiedzenie Rady do spraw Gospodarczych i Finansowych 4 grudnia 2018 r.	7
2.2. Szczyt strefy euro 14 grudnia 2018 r.	8
3. Eurogrupa	10
3.1. Posiedzenie Eurogrupy 3 grudnia 2018 r.	10
4. Rada Europejska	12
4.1. Posiedzenie Rady Europejskiej (art. 50) 13 grudnia 2018 r.	12
5. Europejski Bank Centralny	13
5.1. Nowy klucz kapitałowy Europejskiego Banku Centralnego	13
5.2. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie programu skupu aktywów	13
5.3. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej	13
5.4. Konsultacje w sprawie krótkoterminowej stopy procentowej ESTER	14
5.5. Przebieg programu skupu aktywów	14
5.6. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	14
6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	16
6.1. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego	16
7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	18
7.1. Raport w sprawie czynników ryzyka w sektorze bankowym UE	18
7.2. Wytyczne dotyczące ujawniania informacji na temat ekspozycji zagrożonych i ekspozycji restrukturyzowanych	19
7.3. Informacja na temat planów przeprowadzenia kolejnych testów warunków skrajnych sektora bankowego w 2020 r.	19
Wykaz skrótów	20
Autorzy i źródła	23

1. Komisja Europejska

1.1. Komunikat W kierunku wzmocnienia międzynarodowej roli euro

KE [przedstawiła](#) 5 grudnia 2018 r. działania mające na celu wzmocnienie roli euro, w tym [komunikat](#) dotyczący międzynarodowej roli tej waluty. Działania na rzecz wzmocnienia roli euro zostały zapowiedziane przez przewodniczącego KE, Jeana-Claude'a Junckera, w przedstawionym orędziu o stanie unii z września 2018 r. Przewodniczący KE podkreślił wówczas, że od momentu wprowadzenia euro stało się drugą co do ważności walutą międzynarodową o szerokim społecznym poparciem, w której rozliczanych jest około 36% wartości transakcji międzynarodowych i która stanowi 20% międzynarodowych rezerw banków centralnych spoza strefy euro.

KE opublikowała 5 grudnia 2018 r. komunikat, w którym przedstawiła inicjatywy mające na celu wzmocnienie międzynarodowej roli euro. W komunikacie zwrócono również uwagę na korzyści płynące ze zwiększenia roli tej waluty dla międzynarodowej gospodarki i systemu finansowego oraz zapowiedziano konsultacje z uczestnikami rynku reprezentującymi sektory strategiczne.

Wzmocnienie roli euro miałoby na celu promowanie otwartej wymiany handlowej, zwiększenie odporności międzynarodowego systemu finansowego, jak również zapewnienie lepszej ochrony obywateli i przedsiębiorstw europejskich. W komunikacie zawarto odwołania do inicjatyw takich jak: (i) dokończenie budowy europejskiej unii gospodarczej i walutowej (UGW), unii bankowej i unii rynków kapitałowych; (ii) przeznaczenie dodatkowych środków na wspieranie europejskiego systemu finansowego, w tym wzmocnienie infrastruktury rynków finansowych, inwestycje w zintegrowany system płatności natychmiastowych czy wskaźniki referencyjne stóp procentowych; (iii) wspieranie dyplomacji gospodarczej, zwiększanie udziału długu denominowanego w euro, emitowanego przez podmioty europejskiej.

KE wezwała również państwa członkowskie do promowania posługiwania się euro na szerszą skalę w sektorach strategicznych. Konsultacje, których wyniki zostaną ogłoszone latem 2019 r., będą prowadzone w sektorach: (i) ropy naftowej, produktów rafinowanych i gazu, (ii) surowców oraz towarów rolno-spożywczych, (iii) transportowo-produkcyjnym. Jednocześnie KE przyjęła [załączenie](#) w sprawie międzynarodowej roli euro w dziedzinie energii, które ma promować silniejsze zastosowanie euro w tym sektorze.

1.2. Plan działań awaryjnych na wypadek bezumownego brexitu

KE [zapropowała](#) 19 grudnia 2018 r. konkretne działania w zakresie przygotowań do bezumownego brexitu. Zostały one podsumowane w komunikacie pt. *Przygotowania do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w dniu 30 marca 2019 r. Wdrożenie planu działania awaryjnego Komisji Europejskiej*. Komunikat odnosi się do siedmiu obszarów zidentyfikowanych przez KE jako kluczowe w przypadku realizacji scenariusza bezumownego wyjścia Wielkiej Brytanii z UE: (i) prawa obywateli; (ii) usługi finansowe; (iii) transport lotniczy; (iv) przewozy drogowe; (v) procedury celne i eksport towarów; (vi) unijna polityka klimatyczna oraz (vii) pozostałe sektory.

W świetle projektu [rozporządzenia](#) KE z 13 listopada 2018 r. dotyczącego pobytu obywateli Wielkiej Brytanii w UE do 90 dni w dowolnym 180-dniowym okresie, byłiby oni wyłączeni z obowiązku wizowego, pod warunkiem że wszyscy obywatele UE 27 byłiby również wyłączeni z obowiązku wizowego w Wielkiej Brytanii. KE wezwała również kraje członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych działań, które zapewniłyby ochronę uprawnień do zabezpieczenia społecznego obywateli, którzy korzystali ze swobodnego przepływu osób przed 30 marca 2019 r.

W celu ograniczania ryzyka dla stabilności finansowej w UE 27, KE przyjęła: [decyzję wykonawczą](#) w sprawie czasowej (przez 12 miesięcy po dacie brexitu) warunkowej ekwiwalentności ram prawnych dotyczących rozliczania kontraktów pochodnych przez brytyjskie CCPs; [decyzję wykonawczą](#) w sprawie czasowej (24 miesiące po brexicie) warunkowej ekwiwalentności ram prawnych dotyczących funkcjonowania brytyjskich centralnych depozytów papierów wartościowych; dwa [rozporządzenia delegowane](#) dotyczące możliwości odnowienia, przez 12 miesięcy po brexicie, niektórych kontraktów OTC (*over-the-counter*, nieregulowany rynek pozagiełdowy) na instrumenty pochodne zawartych z kontrahentami z Wielkiej Brytanii w celu zmiany kontrahenta brytyjskiego na kontrahenta z UE 27, przy utrzymaniu w kontraktach zawartych jeszcze przed wejściem w życie rozporządzenia w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (*European Market Infrastructure Regulation*, EMIR) statusu wyłączenia z przepisów wyżej wskazanego rozporządzenia.

1.3. Porozumienie w zakresie środków służących zapobieganiu akumulacji kredytów zagrożonych

KE [odnotowała](#) osiągnięcie przez Parlament Europejski (PE) i Radę UE porozumienia politycznego w kwestii środków ostrożnościowych mających przyczynić się do rozwiązania problemów związanych z kredytami zagrożonymi (*non-performing loans*, NPLs). W myśl porozumienia banki mają być zobowiązane do odkładania funduszy, które służyłyby do pokrycia kosztów ryzyka związanego z udzielanymi w przyszłości kredytami, gdyby te stały się NPLs. W rezultacie ma to zapobiec akumulacji ekspozycji zagrożonych w bilansach banków, a zarazem umożliwić bankom finanso-

wanie gospodarki i przyczynianie się do wzrostu gospodarczego. W ocenie KE osiągnięcie porozumienia w tej sprawie stanowi ważny krok w kierunku dalszego ograniczania ryzyka w unijnym sektorze bankowym i wzmocnienia jego odporności.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. [Posiedzenie](#) Rady do spraw Gospodarczych i Finansowych 4 grudnia 2018 r.

▪ **Kwestie podatkowe**

Ministrowie po raz kolejny dyskutowali na temat propozycji dotyczącej utworzenia wspólnego systemu podatku od usług cyfrowych (projekt [dyrektywy](#) dotyczący tej kwestii został opublikowany 21 marca 2018 r.). Prezydencja przedstawiła kompromisowy tekst zawierający elementy, które uzyskały największe poparcie wśród państw członkowskich. Ministrowie przeanalizowali także wspólne [oświadczenie](#) delegacji Francji i Niemiec. Nie udało się jednak osiągnąć porozumienia politycznego. Prezydencja zaleciła grupie roboczej Rady do spraw Gospodarczych i Finansowych (Economic and Financial Affairs Council, Ecofin) kontynuację prac na bazie propozycji prezydencji i rozwiązań zaproponowanych przez Francję i Niemcy, tak aby jak najszybciej wypracować porozumienie.

Rada Ecofin przyjęła także akty prawne¹, które wprowadzają do obecnego systemu VAT cztery poprawki (zanim podjęte zostaną decyzje dotyczące docelowego systemu VAT, zapowiedzianego w *Planie działania w sprawie VAT* z kwietnia 2016 r.). Zmiany zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2020 r.

▪ **Pakt stabilności i wzrostu**

Zgodnie z propozycją KE z 21 listopada 2018 r.², Rada Ecofin w odniesieniu do [Rumunii](#) i [Węgier](#) przyjęła decyzje odnoszące się do braku skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenia Rady UE z czerwca 2018 r. dotyczące wyeliminowania znaczącego odstępstwa od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego, a także nowe zalecenia w zakresie korekty odchyień.

▪ **Unia bankowa**

Podczas posiedzenia zatwierdzono także [porozumienie](#), jakie udało się osiągnąć z PE w odniesieniu do kluczowych kwestii w bankowym pakiecie legislacyjnym KE z listopada 2016 r. Uzgodnione przepisy mają na celu m.in.:

- wzmocnienie ram restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*resolution*) banków poprzez wprowadzenie wymogu w zakresie podporządkowania zobowiązań (*subordination requirement*);

---

¹ Więcej na ten temat z „Przeglądzie Spraw Europejskich” z października 2018 r.

² Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada 2018 r.

- zagwarantowanie organom *resolution* możliwości wstrzymania wykonywania zobowiązań przez banki na etapie poprzedzającym wszczęcie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (tzw. moratorium);
- wprowadzenie surowszych wymogów kapitałowych wobec banków w celu m.in. zniechęcenia ich do podejmowania nadmiernego ryzyka.

Po zatwierdzeniu przez Radę UE porozumienie to umożliwi realizację dalszych prac dotyczących podziału ryzyka w unii bankowej.

Rada Ecofin przyjęła także [konkluzje](#) w sprawie bardziej skutecznego przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

2.2. [Szczyt strefy euro 14 grudnia 2018 r.](#)

Podczas szczytu strefy euro unijni przywódcy dyskutowali o reformie UGW na podstawie sprawozdania Eurogrupy³ podsumowującego działania w tym zakresie podjęte przez jej członków w drugiej połowie 2018 r. Uczestnicy szczytu przyjęli następujące [postanowienia](#) w odniesieniu do poszczególnych kwestii związanych z reformą UGW:

- zatwierdzenie określonych w sprawozdaniu Eurogrupy zasad funkcjonowania wspólnego mechanizmu zabezpieczającego (*common backstop*) dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*Single Resolution Fund, SRF*), w tym ewentualnie wcześniejszego wprowadzenia *common backstop*, w zależności od osiągnięcia wystarczających postępów we wdrażaniu środków ograniczających ryzyko (*risk reduction measures, RRM*). Weryfikacja postępów nastąpi w 2020 r.;
- zatwierdzenie przyjętych w sprawozdaniu Eurogrupy warunków reformy Europejskiego Mechanizmu Stabilności (*European Stability Mechanism, ESM*). Uczestnicy szczytu strefy euro powierzyli Eurogrupie zadanie sformułowania do czerwca 2019 r. niezbędnych zmian w traktacie o utworzeniu ESM, uwzględniających m.in. kwestię *common backstop* dla SRF;
- oczekiwanie ostatecznego przyjęcia wniosków legislacyjnych wchodzących w skład tzw. bankowego pakietu legislacyjnego KE z listopada 2016 r., mających na celu ograniczanie poziomu NPLs. Należy tu uwzględnić kompromisowe rozwiązania wypracowane w Radzie UE, których wdrożenie jest niezbędne, aby nastąpiły dalsze postępy we wprowadzaniu środków ograniczających ryzyko. Ponadto oczekuje się zaawansowania prac nad dokończeniem budowy unii bankowej, w szczególności stworzenia harmonogramu negocjacji politycznych w sprawie europejskiego systemu ubezpieczenia depozytów (*European Deposit Insurance Scheme, EDIS*), oraz nad utworzeniem unii rynków kapitałowych do wiosny 2019 r., w tym

---

³ Szczegóły nt. sprawozdania Eurogrupy w pkt [3.1](#).

- kontynuacji działań legislacyjnych w obszarach takich jak: obligacje zabezpieczone, finansowanie społecznościowe, przegląd firm inwestycyjnych, transgraniczna dystrybucja zbiorowych funduszy inwestycyjnych i przegląd Europejskich Urzędów Nadzoru;
- przyznanie Eurogrupie mandatu do prac nad kształtem, sposobem i harmonogramem wdrażania instrumentu budżetowego, który ma być wykorzystywany do poprawy poziomu konkurencyjności i konwergencji krajów strefy euro i krajów uczestniczących w ERM II (korzystanie z instrumentu będzie dobrowolne). Instrument ten będzie częścią budżetu UE, ma być spójny z innymi politykami UE i podlegać określonym kryteriom oraz strategicznym wytycznym określonym przez państwa członkowskie strefy euro. Wysokość środków, jakimi będzie można dysponować w ramach instrumentu zostanie określona podczas negocjacji wieloletnich ram finansowych UE. Cechy instrumentu mają zostać uzgodnione do czerwca 2019 r. W konkluzjach nie pojawiło się odniesienie do kwestii funkcji stabilizacyjnej budżetu strefy euro;
  - odnotowanie wydania przez KE [komunikatu](#)⁴ pt.: *W kierunku wzmocnienia międzynarodowej roli euro* z 5 grudnia 2018 r. i poparcie dla podjęcia prac prowadzących do wzmocnienia międzynarodowej roli euro.

---

⁴ Więcej na temat komunikatu w [pkt 1.1](#).

3. Eurogrupa

3.1. Posiedzenie Eurogrupy 3 grudnia 2018 r.

Podczas posiedzenia Eurogrupy omówiono ogólną sytuację budżetową i jej perspektywy w strefie euro oraz dokonano przeglądu sytuacji gospodarczo-fiskalnej poszczególnych państw członkowskich. Dyskusja została przeprowadzona na podstawie opinii KE dotyczących projektów planów budżetowych 19 państw strefy oraz na podstawie komunikatu KE podsumowującego wyniki oceny tych projektów (wyżej wymienione dokumenty opublikowano 21 listopada 2018 r.)⁵.

Eurogrupa poruszyła także kwestię nadzoru (po zakończeniu przewidzianych programów) nad krajami, które objęte były pomocą finansową z ESM. KE zaprezentowała członkom Eurogrupy pierwsze sprawozdanie ze wzmocnionego nadzoru względem Grecji⁶.

Przedmiotem dyskusji w składzie rozszerzonym Eurogrupy była natomiast kwestia pogłębienia UGW (dyskutowana na szczycie strefy euro 14 grudnia 2018 r.⁷). Przedstawiciele Eurogrupy przyjęli sprawozdanie podsumowujące wynik prac, jakie od czerwca 2018 r. toczyły się w ramach Eurogrupy w formie rozszerzonym w odniesieniu do trwającej reformy UGW. Sprawozdanie dotyczyło następujących obszarów:

- reformy ESM – Eurogrupa uzgodniła warunki, na podstawie których ma zostać przeprowadzona reforma ESM, m.in:
  - określono zasady funkcjonowania wspólnego mechanizmu zabezpieczającego dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji; *common backstop* ma zapewniać ESM w formie odnawialnej linii kredytowej i ma być on neutralny budżetowo w perspektywie średnioterminowej; udział państw spoza strefy euro uczestniczących w unii bankowej w *common backstop* jest możliwy – za pośrednictwem równoległych linii kredytowych; wprowadzenie *common backstop* jest uzależnione od osiągnięcia wystarczających postępów we wdrażaniu środków ograniczających ryzyko, których weryfikacja nastąpi w 2020 r.;
  - zdecydowano o zwiększeniu efektywności instrumentów ostrożnościowych ESM przy jednoczesnym podkreśleniu, że wsparcie finansowe ESM oferowane państwom strefy euro doświadczającym bądź zagrożonym poważnymi problemami finansowymi, może być wykorzystane wyłącznie w ostateczności i jest obwarowane rygorystycznymi warunkami;
  - wyrażono poparcie dla potrzeby wzmocnienia obowiązujących ram mających na celu zagwarantowanie długookresowego zrównoważenia poziomu zadłużenia.

---

⁵ Więcej na temat opinii KE w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada 2018 r.

⁶ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada 2018 r.

⁷ Więcej na ten temat w [pkt 2.2.](#)

- dokończenia budowy unii bankowej:
  - stwierdzono postępy w zakresie RRM, w szczególności w odniesieniu do ograniczania poziomu NPLs i spełniania minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities*, MREL); oczekuje się dalszych postępów w zakresie RRM;
  - oczekuje się dalszych postępów w zakresie budowy unii rynków kapitałowych, w szczególności przyjęcia do wiosny 2019 r. rozpatrywanych obecnie wniosków legislacyjnych;
  - powołana zostanie grupa robocza wysokiego szczebla, która ma kontynuować rozpoczęte już prace nad stworzeniem harmonogramu negocjacji politycznych w sprawie EDIS; sprawozdanie z prac grupy zostanie przedstawione w czerwcu 2019 r.

- możliwości stworzenia nowych instrumentów budżetowych w strefie euro, służących stabilizacji, konkurencyjności i konwergencji – podstawą do dyskusji były dwa zestawy propozycji: propozycje KE z maja 2018 r. i propozycje francusko-niemieckie z Mesebergu z czerwca 2018 r.:
  - dalsze prace nad propozycjami francusko-niemieckimi, odnośnie do kształtu i zasad wdrażania (w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE) budżetu strefy euro mogłyby zostać podjęte pod warunkiem uzyskania mandatu od przywódców państw strefy euro (na szczycie strefy euro z 14 grudnia 2018 r.);
  - w odniesieniu do funkcji stabilizacji koniunktury nie został osiągnięty konsensus, zarówno w kwestii potrzeby jej utworzenia, jak i jej ewentualnej konstrukcji (jedną z dyskutowanych propozycji był system ubezpieczenia od bezrobocia); prace na poziomie technicznym będą kontynuowane.

4. Rada Europejska

4.1. Posiedzenie Rady Europejskiej (art. 50) 13 grudnia 2018 r.

Zgodnie z [konkluzjami](#) opublikowanymi po posiedzeniu Rady Europejskiej (RE) 13 grudnia 2018 r.:

- szefowie 27 państw lub rządów krajów UE potwierdzili treść [konkluzji](#) z 25 listopada 2018 r., w których zaakceptowano treść umowy o wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE i wspólnej deklaracji politycznej. Państwa UE 27 są gotowe do ratyfikowania umowy. Umowa nie będzie renegocjowana;
- RE zapewnia, że jest gotowa przystąpić do prac dotyczących przyszłych relacji między UE a Wielką Brytanią, jak tylko umowa o wystąpieniu zostanie podpisana;
- podkreślono, że określone w umowie rozwiązanie awaryjne, czyli tzw. *backstop*, jest swego rodzaju polisą ubezpieczeniową, zapobiegającą ustanowieniu tzw. twardej granicy pomiędzy Irlandią a Irlandią Północną i zapewniającą integralność wspólnego rynku. RE podkreśliła, że UE jest zobowiązana do jak najszybszego prowadzenia prac nad umową dotyczącą przyszłych relacji, która ustanowi alternatywne rozwiązanie w sprawie tej granicy przed 31 grudnia 2020 r., tak, aby *backstop* nigdy nie musiał zostać uruchomiony;
- jeśli jednak dojdzie do uruchomienia wyżej wskazanego rozwiązania awaryjnego, będzie ono tymczasowe, do momentu wejścia w życie umowy w sprawie przyszłych relacji, która zagwarantuje uniknięcie twardej granicy między Irlandią a Irlandią Północną;
- RE wezwała także do prowadzenia prac na wszystkich szczeblach w zakresie przygotowań do wyjścia Wielkiej Brytanii z UE, przy jednoczesnym wzięciu pod uwagę wszystkich możliwych scenariuszy.

5. Europejski Bank Centralny

5.1. Nowy klucz kapitałowy Europejskiego Banku Centralnego

Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego (EBC) [przyjęła](#) 3 grudnia 2018 r. akty prawne dotyczące aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC oraz udziałów wpłacanych przez krajowe banki centralne UE. Udział danego banku centralnego wynika z wagi odpowiadającej udziałowi państwa w całkowitej liczbie ludności oraz w produkcie krajowym brutto UE. Aktualizacja klucza jest dokonywana co pięć lat. Obecna zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2019 r. Łączna wartość subskrybowanego kapitału pozostanie niezmienną i nadal będzie wynosić 10 825 007 069,61 euro. Zgodnie z aktualizacją, udział 16 krajowych banków centralnych w kapitale EBC wzrósł, a 12 zmalał. Udział Narodowego Banku Polskiego zwiększył się z 5,1230% do 5,2068%.

5.2. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie programu skupu aktywów

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) [wydał](#) 11 grudnia 2018 r. wyrok w sprawie dotyczącej programu skupu aktywów EBC. W sierpniu 2017 r. federalny trybunał konstytucyjny Niemiec (*Bundesverfassungsgericht*) zgłosił się z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie zgodności programu skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektor publiczny (PSPP) prowadzony od stycznia 2015 r. przez EBC. TSUE w swoim wyroku stwierdził, że program zachowuje zasadę proporcjonalności i wchodzi w zakres polityki pieniężnej, więc tym samym nie wykracza poza mandat EBC. Dodatkowo stwierdzono, że dokonywanie przez EBC skupu na rynkach wtórnych nie narusza zakazu monetyzacji długu i nie powoduje zniechęcania państw członkowskich do prowadzenia zrównoważonej polityki budżetowej.

5.3. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej

Podczas [posiedzenia](#) 13 grudnia 2018 r. Rada Prezesów EBC ponownie zadecydowała o pozostawieniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Wynoszą one odpowiednio:

- 0,00% - stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% - stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,40% - stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

W trakcie [konferencji](#) prasowej Mario Draghi zaznaczył, że Rada Prezesów nadal oczekuje, że podstawowe stopy procentowe EBC pozostaną na obecnym poziomie co najmniej do lata 2019 r., a przynajmniej tak długo, jak długo będzie istniała potrzeba wspierania dalszego zbliżania się inflacji do poziomu poniżej, ale blisko 2% w średnim okresie.

W kwestii dotyczącej programu skupu aktywów (*asset purchase programme*, APP) potwierdzono decyzję, zgodnie z którą skup (prowadzony obecnie w wysokości 15 mld euro) zakończy się 31 grudnia 2018 r. Rada rozwinęła również wcześniejszą zapowiedź *forward guidance* dotyczącą reinwestycji. EBC będzie nadal w całości reinwestować spłaty kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych nabytych w ramach programu. Reinwestycje te będą prowadzone dłuższy czas po tym, jak EBC zacznie podnosić stopy procentowe i tak długo, jak długo będzie to konieczne do utrzymania korzystnych warunków płynnościowych i łagodnej polityki pieniężnej.

Rada Prezesów podjęła również [decyzje](#) w sprawie parametrów technicznych dotyczących reinwestowania spłat kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych zakupionych w ramach programu APP.

5.4. Konsultacje w sprawie krótkoterminowej stopy procentowej ESTER

Grupa robocza w sprawie stopy procentowej nieobciążonej ryzykiem złożona z przedstawicieli EBC, KE, Europejskiego Urzędu Nadzoru nad Giełdami i Papierami Wartościowymi (European Securities and Markets Authority, ESMA) oraz belgijskiego Urzędu Nadzoru Usług Finansowych i Rynków Finansowych (Financial Services and Markets Authority, FSMA) [opublikowała](#) 20 grudnia 2018 r. raport dotyczący przekształcenia stopy EONIA w krótkoterminową stopę ESTER (*euro short-term rate*, krótkoterminowa stopa procentowa dla euro). Otwarto konsultacje na temat metody obliczania wskaźnika referencyjnego, które może posłużyć jako rozwiązanie awaryjne dla kontraktów powiązanych z EURIBOR. Komentarze można przysyłać za pomocą specjalnego formularza do 1 lutego 2019 r.

5.5. Przebieg programu skupu aktywów

W związku z wdrożonymi programami Eurosystem dokonał [skupu](#) aktywów o wartości (według stanu na 21 grudnia 2018 r.):

- 178 381 mln euro – w ramach programu skupu aktywów sektora przedsiębiorstw (CSPP),
- 2 109 547 mln euro – w ramach skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektor publiczny (PSPP),
- 28 031 mln euro – w ramach programu skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABSPP),
- 262 711 mln euro – w ramach trzeciego programu skupu obligacji zabezpieczonych (CBPP3).

5.6. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w grudniu 2018 r. następujące [opinie](#):

- do zmienionego projektu rozporządzenia PE i Rady UE nr 1093/2010 ws. ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru i powiązanych regulacji prawnych (CON/2018/55),
- w sprawie zmian w odniesieniu do zasad dotyczących odpowiedzialności członków zarządu i pracowników Banca Națională a României (CON/2018/56),
- w sprawie belgijskiej regulacji dotyczącej organizacji funkcjonowania centralnego rejestru rachunków bankowych i transakcji finansowych (CON/2018/57),
- w sprawie regulacji hiszpańskiej dotyczącej narzędzi makroostrożnościowych (CON/58/2018).

6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

6.1. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego

Podczas [posiedzenia](#), które odbyło się 6 grudnia 2018 r., Rada Generalna ESRB wskazała, że ryzyko dla stabilności systemu finansowego UE utrzymuje się na podwyższonym poziomie ze względu na istotną niepewność polityczną na świecie i w UE. Dyskusja członków Rady Generalnej dotycząca potencjalnych zagrożeń dla systemu finansowego w UE koncentrowała się na kwestiach związanych z rentownością sektora bankowego, ryzykiem związanym z funduszami inwestycyjnymi wykorzystującymi wysoką dźwignię oraz adekwatnością instrumentów makroostrożnościowych stosowanych przez państwa członkowskie. ESRB opublikowała ponadto kolejną, dwudziestą szóstą, edycję [risk dashboard](#), która zawiera zestawienie wskaźników ilościowych i jakościowych ilustrujących sytuację systemu finansowego w UE.

Rada Generalna omówiła także wyniki prac grupy roboczej ESRB zajmującej się wpływem zagrożeń cybernetycznych na stabilność finansową. Grupa zdefiniowała „systemowe ryzyko cybernetyczne” jako ryzyko zakłócenia świadczenia usług finansowych spowodowane przez destabilizację całości lub części systemu finansowego w następstwie incydentu cybernetycznego, o potencjalnie poważnych negatywnych skutkach dla gospodarki realnej. Grupa przedstawiła także ramy koncepcyjne służące analizie wpływu incydentów cybernetycznych na powstanie kryzysu systemowego. W przyszłym roku przedmiotem prac grupy będzie analiza kanałów transmisji ryzyka cybernetycznego. ESRB planuje opublikować raport przedstawiający wyniki prac grupy przed końcem 2019 r.

W trakcie grudniowego posiedzenia ESRB omówiła zagrożenia dla systemu finansowego w UE oraz kwestie związane z monitorowaniem sytuacji na rynkach instrumentów pochodnych w UE. Przyjęła również raporty dotyczące: ograniczania ryzyka systemowo istotnego NPLs, ram oceny nastawienia polityki makroostrożnościowej, a także raport dotyczący połączeń interoperacyjnych między CCPs. Dokonano również wyboru nowego członka Komitetu Sterującego ESRB.

Rada Generalna przyjęła raport opisujący makroostrożnościowe podejścia do ograniczania ryzyka systemowo istotnego narastania NPLs oraz do zwiększania odporności banków na systemowo istotny wzrost NPLs. Raport jest odpowiedzią ESRB na polecenie Rady UE zawarte w konkluzjach z posiedzenia z 11 lipca 2017 r.⁸ W raporcie ESRB stwierdziła, że nie ma potrzeby znacznego rozszerzenia dostępnego zestawu narzędzi makroostrożnościowych w celu ograniczenia narastania

---

⁸ Więcej na temat konkluzji w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z lipca 2017 r.

NPLs, ale należy rozważyć modyfikację niektórych istniejących instrumentów. W szczególności wskazane byłoby podjęcie prac w zakresie wykorzystania buforów ryzyka systemowego oraz opracowania narzędzi ograniczających ryzyko związane z kredytobiorcami (*borrower based*), które byłyby stosowane w odniesieniu do gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Organy makroostrożnościowe powinny także tworzyć systemy wczesnego ostrzegania przed pogarszaniem się jakości portfeli kredytowych. W raporcie wskazano ponadto na kwestie spoza obszaru polityki makroostrożnościowej (prawne i dotyczące zarządzania bankami), które – kształtując otoczenie – wpływają na prowadzenie polityki makroostrożnościowej. Publikacja raportu zaplanowana jest na styczeń 2019 r.

Przedmiotem dyskusji w trakcie posiedzenia były także:

- wytyczne, na podstawie których można byłoby oceniać nastawienie polityki makroostrożnościowej – raport przedstawiający wyniki prac zostanie opublikowany w najbliższych miesiącach;
- projekt raportu ESRB w sprawie połączeń interoperacyjnych⁹ między CCPs – raport zostanie opublikowany w najbliższych tygodniach;
- kwestie monitorowania sytuacji na rynkach instrumentów pochodnych w UE, prowadzonego z wykorzystaniem informacji dostępnych dla ESRB zgodnie z rozporządzeniem EMIR;
- wybór nowego członka Komitetu Sterującego ESRB – Ignazio Visco, prezes Banku Włoch, zastąpił François Villeroy’a de Galhau, prezesa Banku Francji.

---

⁹ Połączenia interoperacyjne oznaczają uzgodnienia między CCPs dotyczące międzysystemowego rozliczania transakcji. Dzięki takim uzgodnieniom członek jednego CCPs może rozliczać transakcje obsługiwane przez członka drugiego CCPs bez konieczności bezpośredniego uczestnictwa w obydwu CCPs.

7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

7.1. Raport w sprawie czynników ryzyka w sektorze bankowym UE

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) opublikował 14 grudnia 2018 r. kolejną edycję [raportu](#) przedstawiającego czynniki ryzyka dla sektora bankowego w UE. Analizy przeprowadzono na podstawie skonsolidowanych danych nadzorczych 187 banków z 25 państw europejskiego obszaru gospodarczego (EOG), co stanowi ok. 80% aktywów sektora bankowego UE. W raporcie stwierdzono, że pozytywny wpływ na sektor bankowy w UE miały uwarunkowania ekonomiczne w większości krajów europejskich, przyczyniły się one do wzrostu akcji kredytowej, dalszego wzmocnienia pozycji kapitałowej banków i poprawy jakości aktywów.

Od czerwca 2017 r. do czerwca 2018 r. wartość aktywów sektora bankowego UE była stabilna. Wzrosła natomiast wartość udzielonych kredytów – dla przedsiębiorstw niefinansowych o 6%, natomiast dla gospodarstw domowych o 3%. Poprawiła się też jakość aktywów – średni wskaźnik NPLs w UE spadł z 4,4% do 3,6%, głównie w wyniku sprzedaży NPLs. Z kolei wartość depozytów wzrosła o 3%, a udział depozytów w finansowaniu banków się zwiększył. W badanym okresie poprawił się ponadto wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (*common equity Tier 1 capital*, CET 1) – z 14,0% do 14,3%, przy założeniu pełnej implementacji przepisów pakietu w sprawie wymogów kapitałowych (tzw. CRD IV/CRR). Rentowność banków nie uległa zmianie – średni wskaźnik zwrotu z kapitału własnego pozostał na poziomie 7,2%.

EBA wskazuje na zagrożenie dla banków w UE wynikające z rosnącego ryzyka operacyjnego. Obecnie zagrożenia związane są ze strukturą teleinformatyczną i obejmują w szczególności ryzyko cybernetyczne oraz ryzyko związane z bezpieczeństwem danych. Wzrasta także waga ryzyka nieprawidłowego prowadzenia działalności i ryzyka prawnego, w tym wynikającego z niestosowania się do przepisów dotyczących prania pieniędzy. Jako inne zagrożenia wskazano ryzyko geopolityczne oraz niepewność dotyczącą sytuacji finansowej i gospodarczej krajów rozwijających się.

Wraz z raportem EBA opublikował również [dane](#) na temat sytuacji finansowej europejskich banków, przygotowane w ramach tzw. ćwiczenia ujawniającego (*transparency exercise*). Tabele zawierają szczegółowe informacje na temat m.in. pozycji kapitałowych, ekspozycji na ryzyko oraz jakości aktywów 130 banków z 25 państw EOG. Dane są przedstawione na najwyższym poziomie konsolidacji i dotyczą sytuacji zaobserwowanych w dniach 31 grudnia 2017 r. oraz 30 czerwca 2018 r.

7.2. Wytyczne dotyczące ujawniania informacji na temat ekspozycji zagrożonych i ekspozycji restrukturyzowanych

EBA opublikował 17 grudnia 2018 r. [wytyczne](#) określające zakres oraz jednolity format ujawniania informacji dotyczących ekspozycji zagrożonych (*non-performing exposures*, NPEs), ekspozycji restrukturyzowanych oraz aktywów przejętych w trakcie realizacji zabezpieczenia. Celem wytycznych ma być poprawa przejrzystości informacji o jakości aktywów banków, co ma wpłynąć na lepsze funkcjonowanie rynków wtórnych dla NPEs. Wymogi, w tym częstotliwość ujawnień, mają być stosowane proporcjonalnie w zależności od znaczenia instytucji kredytowej i jej poziomu NPEs¹⁰. Wytyczne wejdą w życie 31 grudnia 2019 r.

7.3. Informacja na temat planów przeprowadzenia kolejnych testów warunków skrajnych sektora bankowego w 2020 r.

EBA [poinformował](#) 17 grudnia 2018 r., że kolejne testy warunków skrajnych sektora bankowego zostaną przeprowadzone w 2020 r. Zapewni to organom nadzorczym i uczestnikom rynku wystarczający czas na pełne przeanalizowanie danych i wykorzystanie wniosków uzyskanych w ramach ostatniego badania, którego wyniki opublikowano w listopadzie 2018 r.¹¹ EBA podkreślił również, że zagrożenia i czynniki ryzyka dla sektora bankowego w UE w dalszym ciągu będą na bieżąco monitorowane przez krajowe organy nadzoru oraz EBA. W 2019 r., jak co roku, EBA opublikuje natomiast dane na temat kondycji europejskich banków, przygotowane w ramach tzw. *transparency exercise*.

---

¹⁰ Wytyczne były wcześniej przedmiotem konsultacji publicznych. Więcej na ich temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z kwietnia 2018 r.

¹¹ Więcej na temat wyników testów warunków skrajnych z 2018 r. w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada 2018 r.

Wykaz skrótów

ABSPP	<i>asset-backed securities purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami
CBPP3	<i>covered bond purchase programme 3</i> , trzeci program Europejskiego Banku Centralnego skupu obligacji zabezpieczonych
CCPs	<i>central counterparties</i> , kontrahenci centralni
CET 1	<i>common equity Tier 1 capital</i> , kapitał podstawowy <i>Tier 1</i>
CRD IV	<i>Capital Requirements Directive IV</i> , dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE
CRR	<i>Capital Requirements Regulation</i> , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012
CSPP	<i>corporate sector purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu aktywów sektora przedsiębiorstw
EBA	<i>European Banking Authority</i> , Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
Ecofin	Economic and Financial Affairs Council, Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych
EDIS	<i>European Deposit Insurance Scheme</i> , europejski system ubezpieczenia depozytów
EMIR	<i>European Market Infrastructure Regulation</i> , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie

	instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji
EOG	europejski obszar gospodarczy
EONIA	<i>Euro Overnight Index Average</i> , referencyjna stopa międzybankowych operacji depozytowych typu O/N na rynku pieniężnym strefy euro
ESM	<i>European Stability Mechanism</i> , Europejski Mechanizm Stabilności
ESMA	<i>European Securities and Markets Authority</i> , Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
ESRB	<i>European Systemic Risk Board</i> , Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
ESTER	<i>euro short-term rate</i> , krótkoterminowa stopa procentowa dla euro
EURIBOR	<i>Euro Interbank Offer Rate</i> , wskaźnik referencyjny niezabezpieczonych depozytów międzybankowych w euro
FSMA	Financial Services and Markets Authority, belgijski Urząd Nadzoru Usług Finansowych i Rynków Finansowych
KE	Komisja Europejska
MREL	<i>minimum requirement for own funds and eligible liabilities</i> , minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych
NPEs	<i>non-performing exposures</i> , ekspozycje zagrożone
NPLs	<i>non-performing loans</i> , kredyty zagrożone
OTC	<i>over-the-counter</i> , nieregulowany rynek pozagiełdowy
PE	Parlament Europejski

PSPP	<i>public sector purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektor publiczny
RRM	<i>risk reduction measures</i> , środki ograniczające ryzyko
SRF	<i>Single Resolution Fund</i> , jednolity fundusz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UE	Unia Europejska
UGW	unia gospodarcza i walutowa
VAT	<i>value-added tax</i> , podatek od wartości dodanej

Autorzy i źródła

Autorzy

Komisja Europejska – Magdalena Gąsior, Maria Majkowska, Małgorzata Potocka, Aleksandra Wesołowska

Rada Unii Europejskiej – Maria Majkowska, Małgorzata Potocka

Rada Europejska – Małgorzata Potocka

Europejski Bank Centralny – Joanna Surała, Aleksandra Wesołowska, Honorata Wyganowska

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego – Martyna Migąła

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego – Martyna Migąła

Redakcja

Magdalena Gąsior, Wydział Integracji Europejskiej DZ

Źródła

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady UE, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

---

www.nbp.pl

